

Schriftlezing: Micha 4:1 – 5:5; Lucas 2:1-20

Tekst: Matteüs 2:1-12

Gez. 50

Ps. 98:1,2

Ps. 89:8,9

Lb. 140:1,2,3,4

Gez. 86:1,2,3,4

Ps. 72:6,7,10

Gehouden te: Baflo, 25-12-11 (9.30 uur)

Thema: God stuurt Jeruzalem het geboortebericht van de Messias

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes

1. Kerstkaarten

Hebben jullie de afgelopen weken ook kerstkaarten verstuurd? Vast wel.

Jullie hebben vast thuis ook wel kerstkaarten gekregen, van je vriendjes en vriendinnetjes of van familie en bekenden.

“Prettige kerstdagen en gelukkig nieuwjaar.” Zoiets staat meestal op de kaarten. Het is leuk om kaarten te maken en te versturen. Maar ook om ze te krijgen. Vind ik wel althans.

Met kerst versturen we veel kaarten. Wanneer nog meer? Nou, bijvoorbeeld, als in een gezin een baby geboren is. Dan stuur je geboortekaartjes naar je familie en bekenden. Veel vaders en moeders zetten ook een geboorteadvertentie in de krant. Want je bent heel erg blij met de geboorte van je zoon of dochter, je broertje of zusje. Je vertelt het aan iedereen.

Ook dan is het fijn om kaartjes te krijgen en kraambezoek. En cadeaus voor de baby. Zo gaat dat vaak bij ons.

Ging dat bij de geboorte van de Heer Jezus ook zo? Nee, Jozef en Maria hebben geen kaartjes gestuurd. Die waren er toen nog niet. Bovendien waren ze er te arm voor. Toch kwam er wel een geboortebericht. Want God wil dat de mensen het horen: De Redder geboren.

Er komt zelfs meer dan één geboortebericht. In Lucas 2 lezen we van de engel die het geboortebericht van Jezus aan de herders brengt. Die herders zelf brengen het bericht verder naar de mensen in Betlehem en omgeving.

Maar de boodschap van de geboorte van de Redder is bestemd voor heel het volk. Daarom wil God die boodschap ook nog op een andere plaats kwijt. Namelijk in het centrum van Israël, in de hoofdstad Jeruzalem.

Matteüs vertelt hoe het bericht van Jezus' geboorte in Jeruzalem komt. Nee, geen advertentie in de 'Jerusalem Post'. Geen geboortekaartjes. Maar dat bericht komt op een heel bijzondere manier bij de mensen in Jeruzalem. Door middel van heidense magiërs uit het oosten.

Ik denk, jongens en meisjes, dat de meester of de juf dit verhaal ook verteld heeft. Jullie kennen het dus al. Maar toch, luister maar goed. Want het is een heel belangrijk bericht voor de mensen. Ook voor ons.

God stuurt Jeruzalem het geboortebericht van de Messias

2. De bezorgers

Er staat geen paleis in Betlehem. In Jeruzalem wel. Toch is de Heer Jezus geboren in Betlehem en niet in Jeruzalem. Er is wat met die beide steden. Wat Matteüs vertelt in onze tekst, speelt zich af in Betlehem en Jeruzalem. "Let erop," zegt hij tegen zijn lezers. Er reizen mensen naar Jeruzalem en van Jeruzalem naar Betlehem en weer terug.

Matteüs vertelt, dat Jezus geboren is te Betlehem in Judea, in het Joodse land. Die geboorte viel in de dagen van koning Herodes.

Dat is dezelfde datering als Lucas geeft. Hij begint het verhaal van de aankondiging van Johannes' geboorte in de dagen van Herodes, de koning van Judea. (Lucas 1:5)

Dat is kennelijk belangrijk.

Herodes was een afstammeling van Esau, een Edomiet dus. Hij had van de keizer te Rome het koningschap over het Joodse land gekregen. In Jeruzalem regeerde dus niet een zoon van David, maar een zoon van Esau. Dat was een doorn in het oog van de Joden. Dat kunnen we begrijpen.

Was Herodes nu maar een aardige, vriendelijke koning geweest. Dan was het nog wel draaglijk. Maar hij was een vreselijke man. Hij keek niet op een lijk meer of minder. Zelfs zijn eigen vrouw en zonen heeft hij vermoord. Het enige waar hij om gaf was de macht.

Aan de andere kant was het ook een geniale vent, die indrukwekkende bouwwerken op zijn naam heeft staan in Israël. O.a. de tempel van die dagen. De restanten zijn tot op vandaag zichtbaar in Israël.

Jezus is dus geboren in Betlehem in de dagen van Herodes. Kort daarna gebeurt er iets in Jeruzalem, dat de aandacht trekt.

"Toen Jezus geboren was in Betlehem in Judea, tijdens de regering van Herodes, kwamen er magiërs uit het Oosten in Jeruzalem aan. Ze vroegen: 'Waar is de pasgeboren koning van de Joden? Wij hebben namelijk zijn ster zien opgaan en zijn gekomen om hem eer te bewijzen.'" (vs. 1,2)

Magiërs uit het Oosten komen in Jeruzalem het geboortebericht van de koning van de Joden bezorgen. Zij twijfelen daar niet aan. Ze vragen niet: "Is hier misschien een prins geboren?" Nee: "Waar is die pasgeboren Koning van de Joden? Want we willen naar Hem toe om Hem hulde te bewijzen. Mensen, vertel ons de geboorteplaats."

Dat is een bijzonder bericht uit de mond van bijzondere boodschappers van God.

Heel onverwachts, heel vreemd. Van zulke mensen hebben de mensen in Jeruzalem zo'n bericht in elk geval niet verwacht.

Want wat waren dat voor mensen, die 'wijzen uit het Oosten'? Het waren in elk geval geleerden. Magiërs noemt Matteüs hen. Ze bestudeerden de sterrenwereld. Ze probeerden ook de taal van de sterren uit te leggen. Astrologen zouden we ze vandaag noemen. Maar wel heel serieuze.

Ze komen uit het Oosten. Waar vandaan precies weten we niet. Misschien uit de streken van Babel, het huidige Irak, waar de sterrenkunde een hoge vlucht genomen had al eeuwen lang. Maar ze kunnen evengoed uit India zijn gekomen. Of zelfs uit China, waar ook eeuwenlang een bloeiende cultuur is. Het Oosten is zo wijd. God laat dat allemaal in het vage. Ze doemen als het ware plotseling op uit de mist. En straks verdwijnen ze weer even anoniem naar hun land, ergens in het oosten.

Wat hebben ze gezien aan de sterrenhemel? Een nieuwe ster! Maar hoe en wat is niet met zekerheid te achterhalen. Allerlei suggesties zijn in dat verband gedaan: Een nieuwe ster, de komeet van Halley of een samenstel van de planeten Jupiter, Saturnus en Mars. We zijn eigenlijk heel nieuwsgierig op dit punt. Maar God vertelt ons daarover niets. Want daar ligt de kern van de boodschap niet.

De wijzen geven als reden van hun vraag naar de plaats van de geboren Koning der Joden: *"Wij hebben namelijk zijn ster zien opgaan."*

Ze hebben de bewuste ster zien opkomen vanaf de horizon. Een oprijzende ster. Ze hebben daaruit de conclusie getrokken: "De Koning van de Joden is geboren." Hoe weten ze dat? Ik weet het niet. Misschien hebben ze wel eens iets gelezen in de boeken van de Joden. Maar ze zijn er wel zo zeker van, dat ze de lange reis naar Jeruzalem hebben ondernomen. Misschien zijn ze wel weken of maanden onderweg geweest. Dat kon hun niets schelen. Ze kwamen.

Wij kunnen ook zeggen: God zond ze. Want de boodschap, die zij opmaakten uit deze bijzondere ster, was deze keer wel een boodschap van God. Deze keer stond er wel iets te lezen in de sterren. Zij hebben het ontdekt en begrepen. God zelf geeft hun het bericht door op een manier, die Gods geheim blijft.

Dit bericht moet naar Jeruzalem. De manier waarop is bijna net zo bijzonder als de boodschap van de engel aan de herders in de velden van Efrata. Moet je nagaan: heidense geleerden komen in Jeruzalem aan de Joden vertellen, dat hun Koning geboren is. Dat is heel vreemd.

In Jeruzalem komt die boodschap dus onverwachts. Het lijkt er op, alsof de wijzen niet zo heel bekend zijn met de politieke situatie in het Joodse land. Tamelijk argeloos gaan ze met Herodes om. Terwijl toch algemeen bekend was, wat voor 'beest' hij was. Ze vermoeden niet, wat voor reacties hun bericht bij Herodes en de bevolking van Jeruzalem losmaakt. Matteüs vertelt dat in het vervolg.

3. De reacties

Koning Herodes wordt knap onrustig, wanneer hij het bericht van de wijzen uit het Oosten hoort. Hij raakt in verwarring. Er gaat een alarmbel bij hem rinkelen. Hij is bang voor zijn troon en vreest concurrentie. Dat is typisch een reactie van een dictator. Angst drijft hen en op die manier proberen ze ook hun onderdanen onder de duim te houden.

De verwarring van Herodes slaat over op de mensen in Jeruzalem. Matteüs schrijft in vers 3:

"Koning Herodes schrok hevig toen hij dit hoorde, en heel Jeruzalem met hem."

De boodschap van de magiërs zelf brengt de gemoederen van de Jeruzalemmers niet zo in beweging. Wel, als ze horen hoe Herodes erop reageert. Hij neemt het bericht

wel serieus. En de mensen vragen zich bezorgd af: "Wat voor verwickelingen zal dat nu weer brengen? Je kunt van Herodes immers van alles verwachten." Men kent hem.

Nu lijkt de reactie van Herodes nog al mee te vallen. Tenminste voor de mensen in Jeruzalem. Herodes roept de vooraanstaande theologen van Jeruzalem in vergadering bijeen. Hij legt hen de vraag voor "waar de messias geboren zou worden."

Herodes is wel zo goed op de hoogte, dat hij de verbinding legt tussen het bericht van de wijzen en de geboorte van de Messias, die Israël verwacht. En waarvan de profeten hebben gesproken.

Let u er even op: de naam van de Messias klinkt uit de mond van de Edomiet Herodes, een uitgesproken vijand van God. Hij roept de overpriesters en de schriftgeleerden bijeen en dwingt hen met zijn vraag om de Schriften te openen. Dat hebben ze kennelijk niet op eigen initiatief gedaan. In Jeruzalem heeft men niet zelf geprobeerd meer te weten te komen over 'de ster die opgaat'. Jeruzalem laat zelf de Bijbel dicht.

Maar God zorgt er voor dat op dat moment de Bijbel wel open gaat. Hij gebruikt daarvoor nota bene koning Herodes.

Weer zo iets wonderlijks. Want God wil dat de berichten uit de sterrenwereld vergeleken worden met de Bijbel. Want zonder de Schriften kunnen ook de geleerden uit het Oosten niet bij de geboren Koning van de Joden komen. Zonder de Bijbel kom je niet uit bij Jezus Christus. Dat geldt vandaag nog steeds. Jezus is immers de beloofde Messias, van wie de profeten hebben gesproken.

Nou, de vraag van Herodes is voor de theologen van Jeruzalem niet moeilijk te beantwoorden. Ze hoeven daarover niet lang te vergaderen. Het antwoord komt prompt, met schriftbewijs erbij.

"In Betlehem in Judea, 'zeiden ze tegen hem, 'want zo staat het geschreven bij de profeet: "En jij, Betlehem in het land van Juda, bent zeker niet de minste onder de leiders van Juda, want uit jou komt een leider voort die mijn volk Israël zal hoeden.""

Het is voor hen klip en klaar: De Messias zal worden geboren in Betlehem. Dat verwachten ze ook. Ze lezen het bij Micha, h. 5:1-3.

God kondigt door de dienst van Micha de geboorte aan van een herderlijke voorganger voor zijn volk Israël. Hij zal die leidsman laten voortkomen uit het geringe plaatsje Betlehem. Dat krijgt daarmee een plaats onder de leiders van Israël. Een plaats die in tel is. Het is klein, maar het zal vanwege de geboorte van de Messias absoluut niet de minste wezen onder de leiders van Juda.

Voor ons is dit een lieflijke boodschap. Denk maar aan al die kerstliederen, die over Betlehem gaan. Maar in Micha's dagen klonk het minder lieflijk dan in onze oren. Eerder onheilspellend. In elk geval voor Jeruzalem. Dat ligt met heel het volk onder het oordeel van God.

*"Kerf nu, krijgsvrouw, je lichaam open;
onze muren worden belegerd,
en hij die Israël leiden moet
wordt met een staf in het gezicht geslagen." (Micha 4:14)*

Maar er zal een bijzondere geboorte plaatsvinden. Dan zal God zijn oordeel wegnemen van het volk en zullen wie er nog over zijn terugkeren naar de andere Israëlieten. Dan zal die geboren herder daar staan en zijn volk weiden. De geboren leider van Israël, de geboren Koning van de Joden.

Betlehem wordt door God aangewezen en uitverkoren als plaats van de geboorte van de Messias. Dat is een diepe vernedering voor Jeruzalem, de stad van David. God gaat achter Jeruzalem terug naar Betlehem. Hij begint met het huis van David weer helemaal opnieuw.

Betlehem zegt: "Terug naar de 'roots', naar de wortels van David." Er is nog slechts een stronk over van die eens zo trotse boom van David. Betlehem zegt: Jeruzalem ligt nog onder Gods oordeel. Het oordeel wordt pas weggenomen door de Christus. David is met zijn volk uitgeteld.

De Messias moet, net als zijn vader David, de gang maken van Betlehem naar Jeruzalem. Qua afstand is dat maar een kippeneindje, een kilometer of 6. Maar in geestelijke zin is het een hele reis.

David ging van Betlehem naar Jeruzalem: een opgang naar de hoogte. De weg naar de troon en het koningschap en de heerlijkheid.

Jezus moet ook van Betlehem naar Jeruzalem gaan. Ook dat is een opgang naar de hoogte. Van de vernedering in de kribbe van Betlehem naar de verhoging aan het kruis van Golgota. Die weg moet de geboren Koning van de Joden gaan.

En op Golgota hangt straks boven zijn hoofd een bordje met het opschrift: "*Dit is Jezus, de Koning van de Joden.*"

Het voorspel daarvan vinden we al in Matteüs 2.

Hoe dan? Wel, de Joodse theologen en heel de stad miskennen deze geboren Koning van de Joden. Ze kennen de Schriften op hun duimpje, maar ze geloven Gods Woord niet. Want niemand van hen komt in beweging om straks met de wijzen uit het oosten mee te gaan naar Betlehem. Jeruzalem loopt niet uit achter de wijzen aan. Dat is hun veel te min. Ze laten zich het geboortebericht van de Messias niet brengen door heidense geleerden. Want ze verwachten, dat God hen toch zeker wel op een andere manier zal inlichten, wanneer de komst van de Messias aanstaande is. Jeruzalem heeft in het antwoord van de theologen het antwoord gegeven op de komst van de Christus. Ze nemen het voor kennisgeving aan en gaan over tot de orde van de dag. Het raakt hun niet. Ze lezen de Schrift met een deksel op hun hart, zal Paulus later zeggen.

Nee, dan doet dit geboortebericht nog meer bij de Edomiet Herodes. Die houdt er tenminste rekening mee, dat het echt waar is. Hij ontbiedt de magiërs in een geheim onderhoud, vraagt precies na wanneer die ster heeft geschinen en probeert hen voor zijn karretje te spannen. Hij wil dat zij hem rapport van hun bevindingen komen uitbrengen. "Want," zegt de sluwrik, "dan wil ik hem ook hulde gaan bewijzen." Herodes is zijn bezorgdheid niet kwijt. Ook al heeft hij door dat er geen acuut gevaar voor zijn troon dreigt. Het kind is pas geboren. Daarom gaan er geen soldaten mee met de wijzen. Maar Herodes blijft op zijn qui-vive. Dat blijkt uit het vreselijke vervolg van Matteüs 2, de kindermoord in Betlehem.

Het geboortebericht van de Messias in Jeruzalem lokt wel reacties uit. Maar het zijn niet die reacties die God graag ziet bij zijn volk. Het bericht wordt niet gelovig

ontvangen. Het betekent dan ook lijden voor de geboren Koning. Toch is Hij het die zijn volk komt redden van hun zonden.
Hoe reageren wij op dit bericht? Leggen we het als een geboortekaart in ons archief? Hangen we het als een kerstkaart aan een koord op, om onze kamer op te vrolijken? Of nemen we het bericht op in ons hart?
Je bent wijs wanneer je de Heer zoekt.

4. De geloofwaardigheid

Matteüs vertelt hoe de magiërs na hun onderhoud met Herodes weer uit Jeruzalem vertrekken. Op weg naar Betlehem. Herodes laat hen daarheen gaan. Kennelijk heeft hij het antwoord van de theologen aan hen doorgegeven. De wijzen gaan naar Betlehem. Daarin volgen ze het woord van de Heer, die hen op dat spoor zet. God laat hun de betrouwbaarheid van zijn Woord en van het geboortebericht van de Koning van de Joden zien.

Want tot hun verrassing zien zij weer de ster die zij in zijn opgang hadden gezien. Ze reizen kennelijk in de avond. Weer plaatst Matteüs een uitroep teken:

"... en nu ging de ster die ze hadden zien opgaan voor hen uit, totdat hij stil bleef staan boven de plaats waar het kind was." (vs. 9)

Gods bijzondere ster gidt hen naar de verblijfplaats van de geboren Koning van de Joden. De plaats van het Kind, ergens in een huis in Betlehem.

Wat zijn die wijzen blij, als ze die ster weer zien. Ze weten nu zeker, dat ze op de goede weg zijn. Ze zijn er echt van overtuigd, dat dit geboortebericht van de Messias geloofwaardig is. Geen twijfel mogelijk. De Schrift en het teken van de ster wijzen hen onbedrieglijk de weg.

God de Heilige Geest zelf leidt hen naar het Kind en zijn moeder. God zorgt ervoor, dat er mensen komen, die aan de geboren Koning hun hulde komen bewijzen. Moet je nagaan: heidense geleerden uit het oosten. Maar waar blijft Jeruzalem? Waar blijft Gods eigen volk op dat moment?

De wijzen vinden het Kind en zijn moeder en dan doen ze waarvoor ze gekomen zijn. Ze brengen Hem hun hulde. Ze gaan voor Hem op de knieën. Zo doe je dat immers voor een laag staand kinderbedje. Op de knieën. Dat betekent niet per sé, dat zij het kind Jezus aanbidden als God. Het is zeer de vraag of zij dat hebben begrepen en geweten.

Nee, ze brengen op hun manier de geboren Koning hun hulde. Met de kostbare geschenken, die ze uit hun land hebben meegenomen, goud en wierook en mirre. Een vorstelijk geschenk voor een Koning in nederigheid. Maar een Koning, dat staat voor de wijzen absoluut vast.

Zij bewijzen hulde, maar Jeruzalem gaat ongeïnteresseerd over tot de orde van de dag. Het blijft afwezig in Betlehem.

De magiërs hebben de God van Israël leren kennen in zijn macht en in de betrouwbaarheid van zijn Woord. Zijn het bij wijzen van spreken vroege christenen geworden? Ach, we moeten niet meer zeggen, dan we uit onze tekst weten. Wat er later met hen is gebeurd, toen het evangelie van Jezus Christus ook hun land bereikte weten we niet. Ze verdwijnen weer uit beeld, wanneer ze hun geschenken

hebben gebracht. Nadat ze ongetwijfeld ook met Maria en Jozef hebben gesproken over wat ze gezien en gehoord hebben.

Ze leerden de God van Israël kennen en ze volgen bij hun vertrek gehoorzaam de aanwijzing, die God hen zelf geeft in de droom. Van Godswege worden ze gewaarschuwd om niet via Jeruzalem en het paleis van Herodes terug te gaan. God wil niet dat zij ongewild medewerkers worden aan een vroegtijdige dood van de Christus. Want God doorziet de plannen van Herodes.

De missie van de wijzen is volbracht. Zij brachten de Messias hun hulde. Maar toch is het eigenlijk niet een positief slot van het verhaal. Want de Joden zijn afwezig in Betlehem. Heidenen gaan Gods eigen volk voor in huldebetoon. Zo zal het vaker gaan.

Het is vooral Matteüs, die daar in zijn boek verschillende keren de aandacht op vestigt. Vele laatsten zullen de eersten zijn en vele eersten de laatsten. Heidenen gaan binnen in Gods hemelrijk, door het geloof in Jezus, terwijl kinderen van het koninkrijk buitengesloten zullen worden.

Dat is ook de boodschap van het kerstfeest.

Wij eren de geboren Koning door in Hem te geloven. Hij werd geboren in Betlehem en wij aanbidden Hem als onze Heer en Koning. Onze herderlijke Leidsman. Gods Gezalfde, Jezus Christus. Zijn geboortebericht heeft ook ons bereikt. Heb je het gelezen? Heb je het gehoord? Geloof je in Hem?

Amen